

Izzivanja

Škodljivo darilo države?

ŽIGA REJC, DOKTORSKI KANDIDAT NA PRAVNI FAKULTETI UNIVERZE V LJUBLJANI

Ni vse zlato, kar se sveti – tako kot drugi posegi države v delovanje trga (dela) imajo tudi subvencije za zaposlovanje številne negativne učinke: tudi za mlade, katerih aktiven vstop na trg dela naj bi spodbujale. Projekt Prvi izziv in druge oblike subvencij za spodbujanje zaposlovanja zagotovo odlagajo vstop najbolj perspektivnih mladih na trg dela, saj jih silijo v nepotrebnih nekajmesečni vmesni postanek v evidenci brezposelnih na zavodu za zaposlovanje; tiste iskalce prve zaposlitve, ki se ob aktivnem iskanju priložnosti za zaposlitev dodatno izobražujejo, pa postavljajo v manj konkurenčen položaj.

Do subvencij so upravičeni delodajalci, ki zaposlijo mlade, najmanj določeno število mesecev prijavljene v evidenci brezposelnih pri zavodu za zaposlovanje. Prvo skupino, ki občuti negativne posledice takih spodbud delodajalcem, predstavljajo mladi diplomanti, ki po prenehanju študentskega statusa in s tem možnosti študentskega dela, doživljajo več mesecev osebne in socialne stagnacije ob čakanju izpolnjevanja pogojev za subvencijo, čeprav so njihovi izobrazbeni profili za delodajalce zanimivi. Še več, lahko govorimo celo o fenomenu ustvarjanja fiktivnih brezposelnih, saj so se po poteku statusa študenta, potem ko so že dogovorjeni z delodajalcem za zaposlitev, številni mladi (zgolj) za čas, potreben za pridobitev subvencij, prisiljeni prijaviti kot brezposelni.

Drugo skupino mladih, neposredno prizadetih zaradi subvencij, pa sestavljajo tisti člani skupine brezposelnih, ki iščejo prvo zaposlitev in bi se želeli v času aktivnega iskanja le-te še naprej izobraževati. Tudi v primeru, ko si šolnino za študij plačajo sami, namreč avtomatično pridobijo status študenta, ki se mu v skladu s trenutno ureditvijo ne morejo odpovedati – status študenta pa se izključuje s statusom brezposelne osebe. Posledično se v času (podiplomskega) študija de facto brezposelni mladi ne morejo vpisati v evidenco brezposelnih, zaradi česar potencialni delodajalci ob njihovi zaposlitvi niso upravičeni do subvencij, s tem pa so v primerjavi z vrstniki, ki se dodatno ne izobražujejo, zagotovo postavljeni v bistveno slabši položaj na trgu dela. Kaj torej sporoča država brezposelnim mladim diplomantom, ki iščejo prvo zaposlitev? Ne bodite preveč zagreti z začetkom dela, pojdite po končanem šolanju vsi najprej še vsaj za nekaj mesecev na zavod? Iščite luknje v zakonih, v nasprotnem primeru boste nekonkurenčni? V času, ko iščete zaposlitev, se ne izobražujte, saj boste za to kaznovani? Za veliko skupino iskalcev prve zaposlitve Prvi izziv in drugi programi subvencioniranja zaposlovanja mladih zagotovo ne predstavljajo nove priložnosti, temveč, paradoksalno, le še eno veliko dodatno oviro za aktiven vstop na trg dela. Še en dodaten izziv.

Subvencije za zaposlovanje imajo tudi številne negativne učinke

PECS je sistem komunikacije z izmenjavo slik, s pomočjo katerega se avtistični otroci naučijo izražati zahteve in opazke na socialno sprejemljiv način. (Arhiv Društva Školjke)

Letno se rodi okoli 200 otrok z avtizmom

Da bi bilo spregledanih in neustrezno obravnavanih čim manj, je Društvo za pomoč otrokom z avtističnimi motnjami Školjke organiziralo dvodnevno nadaljevalno izobraževanje po metodi PECS

URŠKA KEREŽI

Danes 33-letni Miha strokovne podpore ni bil deležen. Mladenič je bil vse življenje drugačen, a nobeden od strokovnjakov ni niti pomislil na avtizem. Gimnazijo in fakulteto je končal z lahkoto in se zaposlil. Težave so izbruhnile, ko se je preselil na svoje in ni bil več kos dnevnim obveznostim. Preglavice so mu povzročali nakupi živil v trgovini, plačevanje položnic, opravljanje službenih nalog ... Sčasoma je opustil skrb zase - ni se prehranjeval in ni skrbel za osnovno higieno. Dve leti je trajala kalvarija, dokler ni pristal v psihiatrični bolnišnici, kjer so posumili, da ima Aspergerjev sindrom. Psihatri so mu svetovali, naj si poišče pomoč pri Centru za avtizem. V omenjenem centru sta se določeno obdobje strokovni delavki z njim intenzivno ukvarjali in ga učili socialnih veščin in veščin, ki so potrebne za zaposlitev, osebno nego, ter mu pomagali organizirati dan. Vendar programa niso mogli izvajati v nedogled, saj so ga opravljali poleg rednega dela, dodatnega denarja pa jim država ni namenila. Ob ustreznih podpori bi Miha lahko zelo kakovostno opravljal delo računalniškega programerja, poleg tega pa govori nekaj jezikov, iz katerih bi lahko prevajal.

Da bi bilo spregledanih in neustrezno obravnavanih otrok čim manj, je Društvo za pomoč otrokom z avtističnimi motnjami Školjke na željo staršev in strokovnih delavcev, ki opazajo, da je vsako leto v vzgojno-izobraževalnih ustanovah prisotnih več otrok z avtizmom, letno se jih rodi okoli 200, organiziralo dvodnevno nadaljevalno izobraževanje po metodi PECS (Picture Exchange Communication System). Že lani oktobra so organizirali začetno izobraževanje, pridobljeno znanje in celoletno prakso strokovnih delavk pa so letos nadgradili. Prvi dan so obnovili šest stopenj PECS-a s praktičnimi prikazi in poudarki na morebitnih težavah pri njihovem izvajanju, medtem ko je bil drugi dan poudarek predvsem na reševanju praktičnih problemov - kako implementirati PECS v vsakdanjem okolju otroka, v različ-

Einstein in Newton naj bi bila avtista

Zdravniki iz ugledne univerze v Cambridgeu trdijo, da sta Einstein in Newton, prvi je oče relativnostne teorije, drugi pa fizikalnih zakonov težnosti, imela avtizem. Še več. Trdijo, da naj bi bila njuna genialnost izvirala iz avtizma. Einstein naj bi bil kazal znake avtizma od otroštva. Znanstvenik naj bi bil slab učenec, izogibal se je družbi in pogosto je do neskončnosti ponavljal nesmiselne stavke. Kasneje se je zaljubil, se vneto ukvarjal s fiziko in še bolj vneto zagovarjal nekatera načela pravičnosti. Znanstveniki iz Cambridgea trdijo, da vse opisano ni v nasprotju z avtizmom. Razlagajo, da imajo odrasli ljudje z avtizmom težave pri vsakdanjih praznih pogovorih. Newton jih ni prenašal. Osoren je bil celo do redkih prijateljev. Trmast pa je bil tako, da je v primerih, ko študentov ni bilo na predavanju, predaval tudi v povsem prazni predavalnici. Vsi se s takimi pogledi ne strinjajo. Znano je, da je imel Einstein izvrsten smisel za humor, kar ni značilno za avtiste.

Otroci, ki so vključeni v specifično zgodnjo obravnavo, se razvijajo bolje

nih situacijah ter kdaj in kako preiti z enoslikovne komunikacije na tvorbo stavkov.

Ne smemo čakati

Izobraževanje je pripravila predstavnica agencije Pyramid iz Anglije **Julia Biere**, govorno-jezikovna terapevtka, omenjenega projekta pa so se v društvu lotili zaradi pomanjkanja dodatnega specialnega znanja strokovnih delavk pri delu z otroki z avtističnimi motnjami. Ti potrebujejo intenzivne logopedске, psihološke, delovnoterapevtske, specialnopedagoške in druge obravnave, ki jim omogočajo premaganje primanjkljajev in težav pri komunikaciji, socialni interakciji, vedenju in pri senzornih težavah. Za otroke z avtističnimi motnjami je pomembno, da starši, tim strokovnih delavcev društva in vzgojno-izobraževalne ustanove, ki z otrokom delajo, medsebojno sodelujejo in uresničujejo zastavljene cilje po individualiziranem programu, saj se bo otrok lahko razvijal in napredoval le ob pravilni podpori in z ustreznimi programi pomoči. Otroci, ki so vključeni v intenzivno, za avtizem specifično zgodnjo obravnavo, se razvijajo bolje, so

prej samostojni, zato z obravnavami otrok ne smemo čakati.

Od slike do slovničnih struktur

"PECS je sistem komunikacije z izmenjavo slik, ki so ga prvotno razvili za predšolske otroke z motnjami avtističnega spektra in drugimi motnjami socialne komunikacije, pri katerih ni bilo prisotnega nobenega funkcionalnega ali socialno sprejetega govora. Danes učimo PECS tudi odrasle z različnimi diagnozami in z različno ravno učljivosti," pojasnjuje **Mateja Šilc**, logopedinja v OŠ Gustava Šiliha Maribor in prostovoljka v društvu. Protokol učenja PECS temelji na načelu modifikacije vedenja oziroma analize vedenja, za učenje spretnosti komunikiranja pa uporablja različne strategije poučevanja, okrepitev, postopke poprave napak in strategije za posploševanje. Avtisti se tako naučijo izražati zahteve in opazke (na primer kaj vidi, sliši, občuti ...) na socialno sprejemljiv način. Najprej se nauči pristopiti h komunikacijskemu partnerju in mu dati sliko želenega predmeta v zameno za ta predmet, kar pomeni, da se nauči začeti komunikacijsko dejanje za neki konkreten izid v socialnem kontekstu. Od ene slike preide na kombiniranje slik, ob tem se uči slovničnih struktur, semantičnih odnosov in komunikacijskih funkcij.

"Veseli smo, da smo izobraževanje lahko izpeljali, saj društvo deluje izključno na osnovi donacij. Zaradi visokih stroškov, ki so povezani z organizacijo izobraževanja, smo se obrnili na Rotary Klub Maribor Lent, ki je prispeval precejšnji del sredstev," je še povedala predsednica Društva za pomoč otrokom z avtističnimi motnjami Školjke **Inge Zorec**. Podobna izobraževanja in vsaj eno licenčno predavanje iz tujine nameravajo organizirati tudi naslednje leto, pri tem pričakujejo, da jim bodo odgovorni v ministrstvih in v Mestni občini Maribor prisluhnili in ponudili pomoč.

JURE IVANUŠIČ

V JUBILEJNI 300. PREDSTAVI GLASBENE KOMEDIJE
OD TIŠINE DO GLASBE
AVTORJA: JURE IVANUŠIČ IN MARKO VEZOVIŠEK

- Najzabavnejša ura glasbene vzgoje v Sloveniji
- Predstava tudi za pubertetnike v družbi staršev
- Klasična glasba postane zabavna
- Zabavna postane klasika, jazz pa ostane cool ©

DVORANA UNION
14. NOVEMBRA OB 19.30

VSTOPNICE:

♦ NARODNI DOM MARIBOR ♦
www.nd-mb.si

MESTNA OBČINA MARIBOR

VEČER

dem

RADIO CITY

Swaga

KGB...